

Voorkomen en vroegtijdige aanpak van kindermishandeling: tussenresultaten en vooruitblik

Programma

09.00 – 09.30: Overzicht project en onderzoek screening/risicotaxatie (Claudia van der Put, projectleider)

09.30 – 10.00: Keuzetool interventies en onderzoek centrale risicofactoren (Anne Bijlsma, PhD-student)

Pauze (10 min)

10.10 – 10.40: Resultaten meta-analyses en voorlichting op scholen (Jeanne Gubbels, PhD-student)

10.40 – 11.00: Effectiviteitsonderzoek inzet aanvullende modules (Trudy van der Stouwe, Postdoc)

Moderator: Patty Leijten
 Vragen: Na presentaties (15 minuten) en via de chat

1

Hoofddoel project

Verbeteren van de effectiviteit van vroegtijdig preventief interveniëren ter voorkoming van kindermishandeling

Omdat:

1. Interventies zijn slechts in beperkte mate effectief
2. Problemen worden vaak niet tijdig gesignaleerd
3. Mismatch zorgbehoefte en zorgaanbod

2

Verbeteren effectiviteit

Om de effectiviteit van vroegtijdig preventief interveniëren te kunnen verbeteren is het belangrijk om:

1. Inzet effectieve interventies → 4 deelprojecten
2. Toeleiding juiste gezinnen naar passende interventies → 3 deelprojecten

3

Toeleiding passende interventies

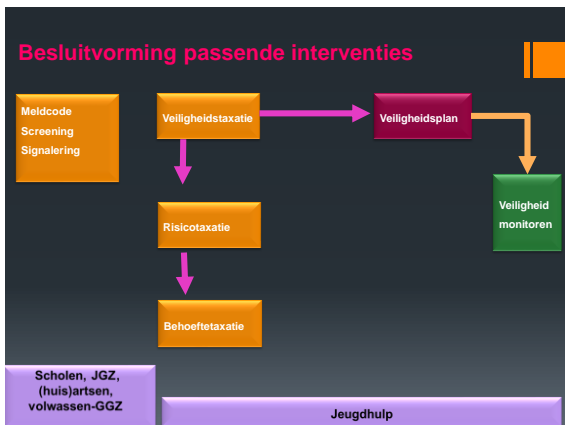
Meldcode
Screening
Signalering

1. Interviews professionals
2. Voorlichting scholen

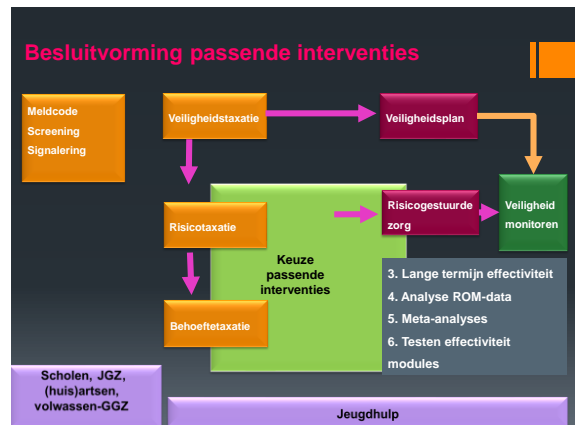
Scholen, JGZ, politie, (huis)artsen, volwassen-GGZ

Jeugdhulp

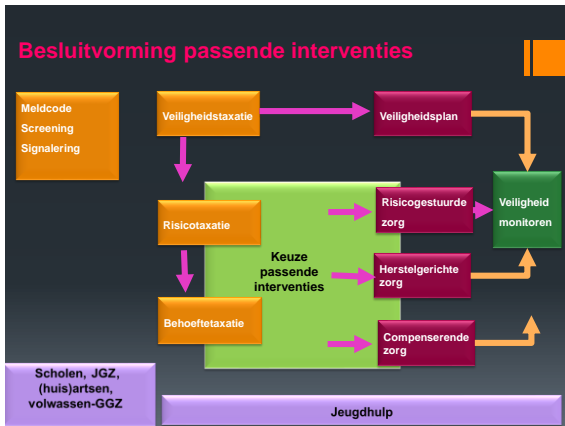
4

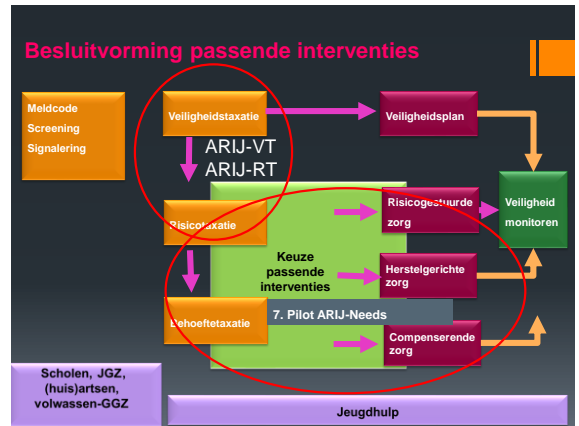
5

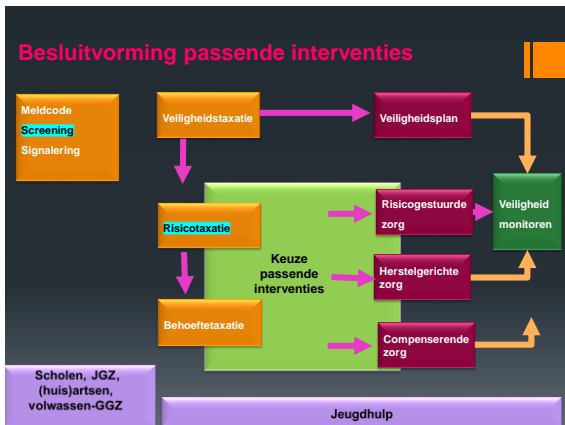
6

7

8

9

Screening en risicotaxatie

Beiden gericht op het inschatten van het risico op kindermishandeling

- **Screening:** in algemene populatie (JGZ, scholen, huisartsen, politie)
- **Risicotaxatie (RT):** populatie waarbij sprake is/was van kindonveiligheid (jeugdbescherming)

10

Twee methoden voor screening/RT

<h4>Actuarieel</h4> <ul style="list-style-type: none"> - Vaststaande weging factoren - Eendoordeel risico door instrument 	<h4>Klinisch</h4> <ul style="list-style-type: none"> - Geen vaststaande weging factoren - Eendoordeel risico door professional
---	--

Vraag I: Het risico op kindermishandeling kan het beste worden ingeschat met

- Actuariële instrumenten
- Klinische instrumenten
- Zonder instrumenten (klinische inschatting o.b.v. kennis, ervaring, intuïtie)

11

Gebruik methoden voor screening/RT

<h4>Actuarieel</h4> <ul style="list-style-type: none"> - Vaststaande weging factoren - Eendoordeel risico door instrument 	<h4>Klinisch</h4> <ul style="list-style-type: none"> - Geen vaststaande weging factoren - Eendoordeel risico door professional
---	--

Vraag II: Screening en Risicotaxatie gebeuren in Nederland meestal met:

- Actuariële instrumenten
- Klinische instrumenten
- Zonder instrumenten

12

Screening en risicotaxatie kindermishandeling

- Screening gebeurt in Nederland bijna overal zonder gebruik van een instrument
- Risicotaxatie gebeurt in Nederland meestal o.b.v. klinische instrumenten

Zorgelijk omdat zeer veel studies laten zien dat:

- Inschattingen zonder instrument niet goed voorspellend zijn en
- Actuariële instrumenten beter presteren dan klinische instrumenten

Voor Risicotaxatie wordt wel steeds vaker gebruik gemaakt van een actueel instrument, namelijk de ARIJ, maar voor screening zijn nauwelijks tot geen instrumenten beschikbaar

Daarom zijn door ons consortium twee onderzoeken uitgevoerd met als doel aanknopingspunten te verkrijgen om dit proces te verbeteren

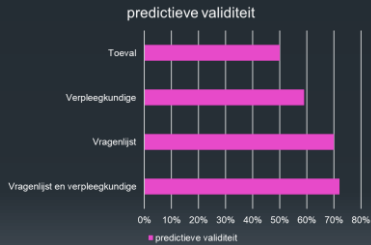
13

Onderzoek I Screening in de JGZ

- Doel screening: vroegtijdig signaleren van het risico op kindermishandeling, voordat kindermishandeling plaatsvindt, zodat preventieve interventies kunnen worden ingezet
- Hoe goed is de inschatting van het risico op kindermishandeling door:
  - (a) JGZ-verpleegkundigen (zonder gebruik instrument)
  - (b) de selectievragenlijst Stevig Ouderschap (actueel instrument)
- Selectievragenlijst Stevig Ouderschap wordt afgenomen in de eerste weken na de bevalling en bevat 15 vragen voor moeders en vaders, o.a. over:
  - Mate van sociale steun
  - Jeugdervaringen van ouders met huiselijk geweld
  - Mentale gezondheidsproblemen ouders

14

Predictieve validiteit vroegsignalering in JGZ

Grootschaliger inzet van deze vragenlijst leidt waarschijnlijk tot een aanzienlijk verbetering van de vroegsignalering van het risico op kindermishandeling door de JGZ

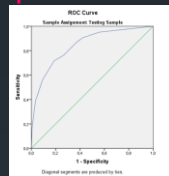
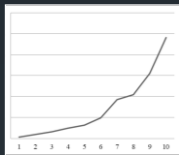
15

Onderzoek II Vroegsignalering algemene populatie

- Hoe goed kan kindermishandeling worden voorspeld o.b.v. van 'eenvoudig te achterhalen' risicofactoren zoals demografische en sociaaleconomische variabelen?
- Zoals:
  - Lage sociaaleconomische status,
  - Niet-biologische ouder(s),
  - Eénoudergezin,
  - Werkloosheid ouder(s),
  - Jonge leeftijd ouder(s) bij geboorte,
  - Schulden in het gezin,
  - Politiecontacten ouders.

16

Vroegsignalering algemene populatie

- Risico op kindermishandeling stijgt exponentieel bij toename aantal risicofactoren
  - Vier of meer risicofactoren → risico 10 keer hoger
  - Zes of meer risicofactoren → risico 21 keer hoger
- Kindermishandeling bleek goed te voorspellen op basis van deze gegevens → inschatting o.b.v. cumulatief leidde tot globaal 85% juiste inschattingen.

Dit biedt aanknopingspunten voor het verbeteren van vroegtijdig inschatten van risico op kindermishandeling in algemene populatie

17

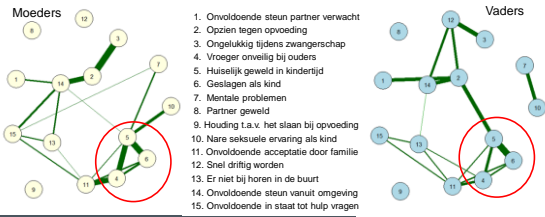
Tot slot

- De meeste deelprojecten zijn erop gericht om kennis uit bestaande datasets en onderzoeken te halen
- We maken hierbij gebruik van innovatieve methoden en analysetechnieken, zoals drielevel meta-analyses, single case experimental designs en netwerkanalyses
- Netwerkanalyses uitgevoerd op items selectievragenlijst Stevig Ouderschap

18

Netwerken apart voor vaders en moeders

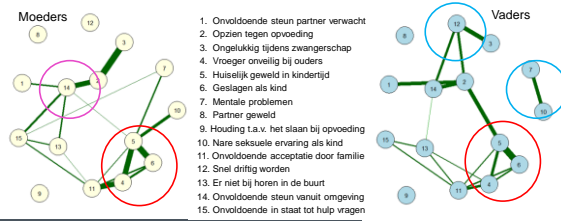
- Netwerkanalyses maken inzichtelijk hoe factoren met elkaar samenhangen, welke factoren het meest centraal zijn en welke factoren elkaar versterken.

19

Netwerken apart voor vaders en moeders

- Netwerkanalyses maken inzichtelijk hoe factoren met elkaar samenhangen, welke factoren het meest centraal zijn en welke factoren elkaar versterken.

20

Tot slot

- Op basis van dergelijke analyses kunnen hypothesen worden opgesteld
- Bijvoorbeeld:
  - Bij vaders speelt 'snel driftig' worden een centrale rol en bij moeders 'onvoldoende steun vanuit de omgeving' → het is naar verwachting effectief om rekening te houden met deze sekseverschillen in preventieve interventies .
  - Onveiligheid hebben ervaren als kind door ouders → veel andere risicofactoren voor kindermishandeling → aanpak van deze risicofactoren in combinatie met screening op traumaklachten (en indien nodig inzetten van traumabehandeling) is mogelijk effectief in het voorkomen van kindermishandeling
  - Deze hypothesen kunnen worden getest in een vervolgonderzoek met als doel meer kennis te verkrijgen over 'wat werkt voor wie en waardoor'.

21